

OKRUGLI STO

€uro lekcija za BiH

Predstavljanje eura u 12 zemalja euro zone je veoma važan historijski događaj i jedan je od navećih primjera međudržavne monetarne unije, ocjena je sudionika Okruglog stola "Euro u BiH" koji je u organizaciji Centralne banke BiH održan 17. oktobra/listopada u Sarajevu. Gost ovog skupa bio je direktor projekta medijske kampanje "Euro 2002" Deutsche

izlaganju. 15 zemalja Zapadne Evrope usvojilo je zajedničko ekonomsko tržište, a 12 od tih zemalja je usvojilo zajedničku valutu. Ove zemlje su uvjerene da će ovakva vrsta ekonomske integracije donijeti značajne ekonomske prednosti njihovim građanima. "Za to vrijeme u Bosni i Hercegovini, jednoj maloj zemlji, još uvijek ne postoji jedin-

Bundesbanke Johannes-Rudi Korz. Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici komercijalnih banaka u BiH, predstavnici Vijeća ministara BiH, ministarstava financija oba bh. entiteta, međunarodnih finansijskih institucija i stranih organizacija i domaći ekonomski eksperti.

"Predstavljanje jedinstvene valute 12 evropskih zemalja važna je lekcija za Bosnu i Hercegovinu o prednostima ekonomske integracije". istakao je

stven ekonomski prostor.", dodao je guverner Nicholl. On je naglasio da euro već postoji kao valuta 12 euro zemalja. Od 1. januara/siječnja, euro postoji kao priznata valuta na svjetskim finansijskim tržištima i već ga uveliko koriste banke i kompanije u bezgotovinskim plaćanjima. Najveći dio deviznih rezervi CBBiH već je pretvoren u euro. "Zato euro ne postaje valuta 1. januara/siječnja 2002. godine: on već postoji. Ono što

KM

ista i sa €urom

"Najvažnija poruka koju CBBiH pokušava da prenese kompanijama i građanima BiH o euro razmjeni je ta da će svi najvažniji elementi bh. currency boarda i naše valute, konvertibilne marke, ostati isti nakon 1. januara/siječnja 2002. godine;

A. KM će nastaviti svoje postojanje kao jedino zakonsko sredstvo plaćanja u BiH. Ona mora biti prihvaćena u plaćanju po kursu koji je postavljen u Zakonu o CBBiH;

B. Kurs će biti fiksiran u istom odnosu kao i do sada, ali prema euru, umjesto prema DEM;

C. CBBiH će i dalje morati obezbijediti 100% pokrivenost u konvertibilnoj stranoj valuti za svu našu KM pasivu;

D. Konvertibilna marka će i dalje biti potpuno konvertibilna, ali prema euru umjesto prema njemačkoj marki, koja će prestati da postoji;

E. Ljudi će moći koristiti euro za plaćanje gotovinom u BiH, uz uslov da se obje strane u transakciji slože. One će moći odrediti koji će kurs koristiti."

Guverner

godine je da æ se u prometu po prvi put pojaviti novèanice i kovanice eura.", rekao je guverner CBBiH. Kurs konvertibilne marke je veæ vezan za euro. KM je u skladu sa zakonom vezana za DEM, a DEM je po zakonu Evropske Unije vezana za euro. "Tako smo mi vezani za euro po istom kursu kao i DEM i ta veza sa eurom je po nepromijenjenom kursu koji je postavljen u euro zoni. KM/euro kurs je 1 KM = 0,51129 euro, odnosno 1 euro = 1,95583 KM. To je jedinstven kurs izraæn na dva razlièita naèina. Ovaj kurs se ne može promijeniti. Ovo je eksplicitno navedeno u predloženom amandmanu na Zakon o CBBiH", istakao je guverner Nicholl. Predstavljanje eura za BiH znaèi da je kurs naše konvertibilne marke sada fiksiran u odnosu na valutu 12 evropskih zemalja, a ne samo na njemaèku valutu. "Kada broju od više od 300 miliona ljudi dodate zemlje našeg regiona koje su ili usvojile euro (kroz DEM) ili su vezane za eure kroz currency board aranþmane, region prema kome BiH ima stabilnost kursa je veoma velik i vaæn. To bi trebala biti glavna dobit za uvoznike i izvoznike.", rekao je guverner Nicholl.

Predstavnik Deutsche Bundesbanke Johannes-Rudi Korz istakao je da njemaèka centralna banka nema taène podatke koliko se njemaèkih maraka nalazi u inostranstvu, ali prema istraživanju iz 1995. godine procjenjuje se da se oko 30-40% gotovine njemaèkih maraka, odnosno 100 milijardi nalazi van Njemaèke. Kad je rijeè o BiH Korz je istakao da je dobro što je konvertibilna marka vezana za euro preko njemaèke marke. "To æ omogućiti Bosni i Hercegovini bolji pristup Evropi i svijetu, i za putovanja i za poslovanje", rekao je Korz. Govoreæi o naèinima snabdjevanja novèanicama eura

zemalja van Evropske monetarne unije, Korz je istakao da æ isporuke centralnim bankama izvan euro zone biti dozvoljene od 1. decembra/prosinca 2001. godine. Upravno vijeæe Evropske centralne banke je 13. septembra/rujna odlueilo da nacionalne centralne banke iz euro zone mogu obaviti isporuke kreditnim institucijama koje ne pripadaju euro zoni, a koje su specijalizirane za cjelokupnu distribuciju novèanica, i to nakon zahtjeva subjekta koji prihvati odreðene uslove. Takoðe, od 1. decembra/prosinca 2001. godine., centralne banke izvan euro zone mogu obaviti pod-iskoruke kreditnim institucijama koje su pod njihovom nadležnošæu. "Bundesbanka je spremna da snabdije strane centralne banke sa euro novèanicama. Za sada, ne postoje planovi o limitiranju velièine isporuka. Ali tu mogućnost ne treba potpuno iskljuèiti, jer se potrebna kolièina gotovine u inostranstvu ne može predvidjeti. Zato bi bilo jako dobro znati koliki bi bili zahtjevi za isporuku.", istakao je direktor kampanje "Euro 2002" Deutsche Bundesbanke Johannes-Rudi Korz. Njemaèka Bundesbanka je spremna organizirati slanje euro gotovine na zahtjev strane centralne banke.

Još jedan rok za DEM kovanice

Viceguverner CBBiH Ljubiša Vladušia u okviru svog izlaganja

na Okruglom stolu "Euro u BiH"

gotovinom na osnovu ankete i direktnih kontakata s bankama u BiH. "Mada je teško procijeniti koliko DEM i drugih valuta graðani u BiH dræe van bankarskih tokova, banke su iskazale da imaju potrebu za euro valutom u gotovini, u svojim trezorima, u prva dva mjeseca 2002. godine u iznosu od oko 230 miliona eura", rekao je Vladušia. CBBiH preduzima neophodne korake u saradnji sa inozemnim komercijalnim bankama i Deutsche Bundesbankom da bh. banke budu snabdjevene gotovinom euro valute za nesmetan rad u prvim danima januara/sijeènja 2002. S obzirom da su banke

ostalnih kovanica njemaèke marke, Centralna banka æ od komercijalnih banaka u periodu od 15. do 30.11. 2001. godine primati kovanice DEM na zamjenu za euro valutu. "Ovo je još jedna prilika za graðane koji veæ danas mogu odnijeti u komercijalne banke DEM kovanice.", istakao je Vladušia. Od oktobra/listopada 2001. godine do 15. februara/sijeènja 2002. za prodaju konvertibilnih maraka za DEM efektivu, odnosno za euro valutu komercijalnim bankama, Centralna banka neæe naplaæivati naknadu. Do sada je naknada iznosila 0,1 % od nominalne vrijednosti prodaje KM za ovu vrstu

želi dati svoj doprinos smanjenju provizija komercijalnih banaka prema građanima za konverziju njemačkih maraka u konvertibilne marke.", rekao je Vladušić.

U periodu od 1.01.2002. do 15.02.2002.godine, Centralna banka BiH će primati od komercijalnih banaka DEM efektivu radi iznošenja iz zemlje na račun inobanaka i zamjenu za euro valutu. Poslije ovog datuma za zamjenu DEM efektive za euro, primjenjivati se drugi uslovi. Neophodno je podsjetiti da će DEM novčanice i kovanice Centralna banka Njemačke (Deutsche Bundesbank) zamjenjivati po istom paritetu i bez dodatnih naknada vremenski

neograničeno. U ostalih jedanaest zemalja u vremenskom roku od dvije, deset, dvadeset godina ili u neograničenom periodu postojeće

mogućnost zamjene novčanica koje su izdale njihove nacionalne banke.

Zaštita od falsifikata

Zbog brzine zamjene, koja traje samo prva dva mjeseca 2002. godine, banke će morati uložiti maksimalne napore za identificiranje falsifikovanog novca. Direktor Gospodarske banke iz Sarajeva Mijo Mišić istakao je da je potrebno educirati bankarske djelatnike kako identificirati eventualne falsifikate euro novčanica. Profesor Ekonomskog fakulteta iz Sarajeva Sead Kreso, istakavši da je predstavljanje eura veliki izazov za bh. bankarski sistem, predložio je formiranje jednog "urgentnog centra" za pomoć bankama u slučaju pojave falsifikovanih novčanica.

Viceguverner Vladušić rekao je da su djelatnici Centralne banke BiH u oktobru/listopadu u organizaciji Evropske centralne banke sudjelovali na seminaru o prepoznavanju falsifikata eura. "CBBiH će organizovati kurseve za druge službenike Centralne banke, kao i za službenike komercijalnih banaka, kako bi ih upoznala sa sigurnosnim karakteristikama euro novca i načinima za pre-

O implikacijama uvođenja eura u gotovinske tokove za Jugoistočnu Evropu na Okruglom stolu, održanom 17.10. u Sarajevu, govorio je ekonomski savjetnik Delegacije Evropske komisije za BiH Renzo Daviddi. "Euro može uticati na konkurentnost i finansijska tržišta zemalja Jugoistočne

Euro - poticaj za konkurenciju

se suočiti s jedinstvenim evropskim tržištem i jedinstvenom valutom. Kompanije koje izvoze u evropske zemlje imaju koristi od veće transparentnosti, nižih troškova transakcija, manjih rizika i pojačanog poslovnog okruženja. Jedinstvena valuta pojednostaviće posao izvoznika i umanjiti rizike.", istakao je Daviddi. Međutim, upozorio je Daviddi, BiH će se suočiti s jačom konkurencijom evropskih ponuđača. Zajednička valuta unaprijedit će razvoj u Evropi. "Izvoz iz BiH bit će pojačan, ukoliko je dovoljno konkurentan.", rekao je Daviddi. Kad je riječ o uvozu, niže evropske cijene generalno će umanjiti troškove uvoza, mišljenje je ovog eksperta Evropske unije. On je također istakao da integracija finansijskog tržišta u Evropi i njegova veća transparentnost može olakšati dobivanje

Novi kriteriji za obavljanje platnog prometa

U četvrtak, 27. septembra/rujna, a u organizaciji Investiciono-komercijalne banke Zenica, održan je sastanak banaka iz cijele BiH koje obavljaju unutarnji platni promet. Predstavnicima banaka obratili su se viceguverneri Ljubiša Vladušić i mr. Dragan Kovačević, te predstavnici Odjeljenja za platne sisteme Đorđe Racković, Sead Bijedić, Anja Margetić i Elma Hrnjia.

Viceguverner Vladušić je u svom izlaganju objasnio

aspekte promjene Zakona o Centralnoj banci, kao i o ostalim aktivnostima koje će CBBiH poduzeti povodom uvođenja zajedničke valute u 12 zemalja Evropske monetarne unije. S obzirom da su valute koje izlaze iz opticaja, pogotovo njemačke marke, u velikim količinama prisutne u "madracima" bh. građana, očekuje se pojačani zahtjev za konverzijom. Vladušić je rekao da će CBBiH u skladu sa zahtjevima banaka kupiti dovoljnu količinu eura, ali nije propustio priliku da naglasi da je osnovni zadatak CBBiH da obezbjedi odgovarajuće količine konvertibilnih marka u procesu, jer je konvertibilna marka jedino zakonsko sredstvo plaćanja u BiH, dok je euro strana valuta. Na prijedlog komercijalnih banaka, razmotriće se mogućnost otvaranja privremenih punktova CBBiH tokom prelaznog perioda uvođenja eura. U sklopu svojih priprema za dolazak eura CBBiH je nabavila nove mašine za brojanje novca, koje imaju sposobnost otkrivanja oštećenih i falsifikovanih novčanica eura. Vladušić je svoje izlaganje završio napomenom da komercijalne banke u ovom procesu razmjene imaju šansu da ekspeditivnošću i niskim provizijama privuku nove štediše, ali da je na njima velika odgovornost da pravovremeno i jasno obavjeste građane o krainim rokovima i mogućnostima zamjene deviza

Kovačević je govorio o izmjenama u RTGS sistemu. Kovačević je naveo odluku Upravnog vijeća o instalaciji backup RTGS sistema, koji će biti lociran u Glavnoj banci Republike Srpske CBBiH u Banjoj Luci. Sistem će postati potpuno operativan u trećem kvartalu naredne godine. Njegova uloga je preuzimanje posla u vanrednim prilikama, odnosno ukoliko bi glavni sistem u Sarajevu bio onesposobljen. Đorđe Racković je naglasio da je u skladu sa zaključcima Platnog vijeća BiH formirana radna grupa koja je napravila prijedlog nove odluke o minimalnim kriterijima za dobijanje dozvole za obavljanje platnog prometa. Prijedlog odluke je dostavljen entitetskim agencijama za bankarstvo. Druga radna grupa je izradila nacrt izvještaja za obavljanje unutarnje platnog prometa u BiH sa metodologijom izrade izvještaja. Viceguverner Kovačević je predložio da glavne jedinice i filijale CBBiH organiziraju sastanke sa komercijalnim bankama iz svoje nadležnosti i razmotre ponuđeni materijal. Nakon održane rasprave, taj materijal bi bio ponuđen agencijama za bankarstvo iz oba entiteta na usvajanje. Đorđe Racković je spomenuo da je osnovana grupa za pravna pitanja koja će se baviti pitanjima zakonske regulative. Racković je naglasio da samo unaprijeđenje rada platnog sistema najviše ovisi od učešća samih banaka i njihovih sugestija, koje su uvijek dobrodošle. Sead Bijedić i Anja Margetić su okupljenim predstavnicima banaka objasnili izmjene RTGS aplikacija, dok je Elma Hrnjia upoznala okupljene sa rezultatima ankete čiji je cilj bilo utvrđivanje stepena implementacije 10 osnovnih principa platnih sistema. Naredni sastanak banaka koje obavljaju platni promet će biti održan u organizaciji Bobar banke iz Bijeljine.

Susreti u Banjoj Luci

Guverner Centralne banke BiH Peter Nicholl sa saradnicima razgovarao je 4. oktobra/listopada sa predstavnicima komercijalnih banaka (Razvojna banka, Kristal banka, VB banka, Banjaluka i Cepter Komerc banka) u Banjoj Luci, direktorom Jedinice za privatizaciju banaka Miodragom Beriæem, direktoricom Agencije za bankarstvo RS Dušankom Novakoviæ, ministrom finansija RS Milenom Vraæarom, premijerom RS Mladenom Ivaniæem, te ælanom Predsjedništva BiH Živkom Radišiæem. Upriliæen je i susret s gradonaèelnikom Banjaluke Dragoljubom Davidoviæem. Tema razgovora bilo je stanje u bankarskom sektoru u BiH s posebnim osvrtom na situaciju u Republici Srpskoj, pripreme banaka za konverziju njemaæke marke i drugih evropskih valuta koje æe biti povuæene iz optica sa uvoæenjem eura u gotovinsko plaæanje 12 zemalja Evropske monetarne unije. Guverner je obišao prostore, koji su ponuæeni za korištenje Glavnoj banci Republike Srpske Banja Luka. Dosadašnji prostor nedostatan je za djelatnost ove glavne jedinice, koja je proširena obavljanjem trezorskih usluga.

Neophodna veæa koordinacija

Guverner CBBiH Peter Nicholl sa viceguvernerima Ljubišom Vladušiæem i Kemalom Kozariæem i direktoricom GBRs Mirjanom Jaaimoviæ održao je 4. oktobra/listopada konferenciju za novinare u Banjoj Luci na kojoj je govorio o odreæenim promjenama koje su refleksija uvoæenja eura u gotovinsko plaæanje zemalja Evropske monetarne unije. Nakon toga je za TV Republike Srpske dao intervju, u kojem se govorilo i o stanju u bankarskom sektoru, te preporuci Meðunarodnog monetarnog fonda da se agencije za bankarstvo bh. entiteta stave pod "kišobran" CBBiH.

Urednica TVRS Radmila Mihia: **"Ovih dana mnogo je polemika iza zvala preporuka Meðunarodnog monetarnog fonda po kojoj bi Centralna banka trebala da preuzme nadzor nad entitetskim agencijama za bankarstvo? Šta oðekujete po tom zahtjevu?"**

Guverner: "Ja sam u stvari veæ osno-vao radnu grupu koja æe razmotriti kako se to moæe uraditi i entitetska ministarstva finansija kao i direktori dviju agencija za bankarstvo su se veæ sloæili da budu ælanovi te grupe. Mi smo veæ imali prvi sastanak i mi naravno nismo ni blizu donošenja odluke, a oni su se sloæili da budu ukljuæeni u grupu, i ja sam bio veoma ohrabren prvim sastankom".

Mihia: **"Koliko je poznato jedno od pravila currency boarda naglašava da Centralna banka ne moæe uticati na poslovnu politiku poslovnih banaka. Istovremeno se ovakva preporuka odnosno, zahtjev MMF-a, u entitetskim agencijama za bankarstvo smatra kao rušenje jedno od pravila currency boarda. Da li vi to tako doživljavate?"**

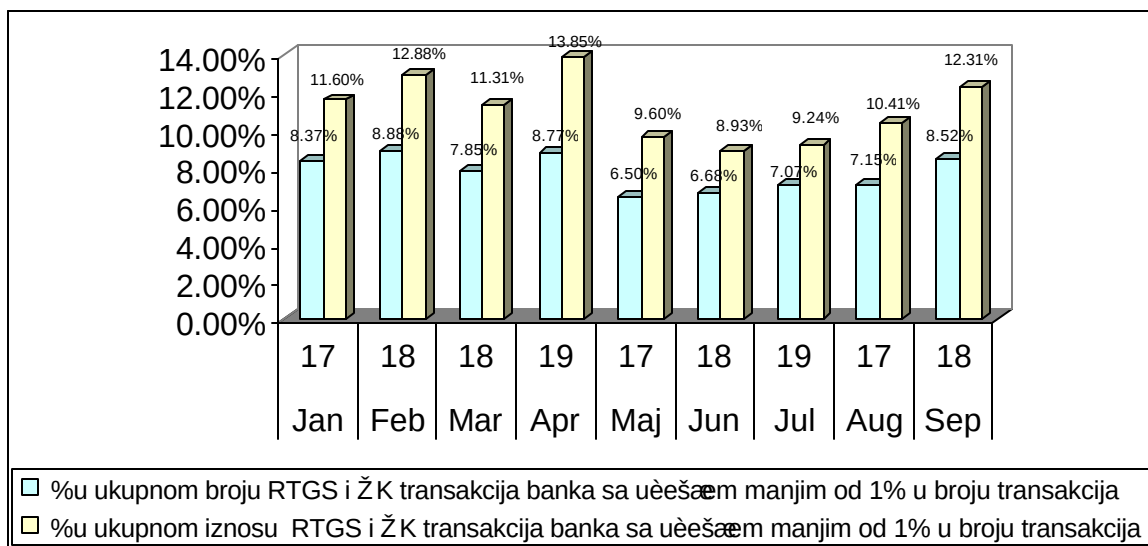
Guverner: "Ne, ja to ne vidim tako,

prije svega kako æemo napraviti strukturu tako da neko drugi ne bi mislio na taj naèin. Mi moramo strukturu napraviti tako da ne bi bilo nikakve sumnje da æe biti bilo kakvih posljedica za currency board ovim korakom. Ako ne budemo to mogli uraditi, mada mislim da æemo moæi, ali ako ipak ne budemo, ja neæu preuzeti odgovornost za bankarsku superviziju, jer je currency board najvaænija stvar za Centralnu banku. Meðutim ipak mislim da æemo to moæi uraditi".

Mihia: **"Koje su prednosti bankarske supervizije ukoliko ta krovna bankarska supervizija bude uspostavljena?"**

Guverner: "Ovo je pravac u kojem BiH treba da se kreæe bez obzira da li to savjetuje Meðunarodni monetarni fond ili ne, bar ako ništa drugo postojæe veæa koordinacija na nivou Centralne banke. Jedan od razloga je to što sada veæ postoji pet banaka koje rade u oba entiteta te je neophodna odreæena koordinacija izmeðu dvije bankarske agencije, jer tih pet banaka imaju svoje filijale u oba entiteta. Dvije banke iz Republike Srpske su otvorile svoje jedinice u Federaciji dok su tri banke iz Federacije otvorile jedinice u RS, mislim da æe još banaka slijediti ove, te æe one postati banke BiH, a ne samo banke iz RS i FBiH te æe biti neophodno da neko vrši superviziju nad tim bankama. Drugo, ovdje su došle strane banke. Ako imate strane banke onda morate imati neku vrstu koordinacije izmeðu domaæina, agencija za superviziju zemlje u koju dolaze. Njihovi supervizori æe htjeti da saraðuju na državnom nivou, a ne da saraðuju sa dva entiteta, tako da postoje dobri razlozi zbog kojih je neophodno imati saradnju."

Samo 8 odsto transakcija u èak 17 banaka

U priloženom grafu je prikazano sudjelovanje banaka, koje imaju udio manji od 1% u ukupnom broju RTGS i žiro kliring transakcija. Na primjer, u januaru/sijeènju sedamnaest banaka je sudjelovalo sa 8,37% u ukupnom broju RTGS i žiro kliring transak-

cija, èija je vrijednost 11,60% od ukupne vrijednosti transakcija u januaru/sijeènju. Broj banaka u kojima se odvija manji dio platnog prometa nije se znatno promjenio od poèetka rada novih platnih sistema 5.januara/sijeènja ove godine.

Sastanak Platnog vijeæa BiH

Platno vijeæe Bosne i Hercegovine je u srijedu, 24. oktobra/listopada odræalo svoj petnaesti sastanak u prostorijama Centralne banke BiH. Sastankom je predsjedavao guverner CBBiH, a sastanku su prisustvovali predstavnici entitetskih ministarstava finansija, predstavnici bankarskih agencija iz oba entiteta, predstavnici CBBiH i odabranih komercijalnih banaka. Èlanovi Platnog vijeæa BiH su u globalu zadovoljni naèinom funkcioniranja platnog sistema tokom posljednja 3 mjeseca koliko je prošlo nakon njihovog posljednjeg sastanka. Od uvoðenja novih klirinških kuæa, izvršeno je 9,4 miliona transakcija u vrijednosti od 13,2 milijarde KM. Na sastanku su prezentirani izvještaji 3 radne grupe koje je Platno vijeæe BiH osnovalo na svome posljednjem sastanku. Radna grupa koja se bavi pitanjem minimalnih standarda koje banke moraju ispuniti da bi bile ukljuèene u platni sistem izvijestila je da je postignut dogovor da se smanji dosadašnji broj kategorija rizika za platni promet (niski, srednji i visoki) na dvije kategorije - unutarbankarski promet i meðubankarski promet. Ova odluka je veæ usvojena od bankarskih agencija oba entiteta i veæ je objavljena u Sluæbenom listu RS, dok æe u Sluæbenom listu Federacije BiH biti objavljena uskoro. Platno vijeæe BiH je izrazilo zadovoljstvo sa ovim ishodom. Radna grupa koja se bavi izvještajima banaka i platnim transakcijama je izvijestila da je postignut dogovor izmeðu komercijalnih banaka, bankarskih agencija iz oba entiteta i CBBiH po pitanju jedinstvenog izvještaja o mjesenim transakcijama koji banke trebaju da podnose na

da se od banaka treba traæiti da svoje izvještaje po novoj osnovici poènu dostavljati od 1. januara/sijeènja 2002. godine, dok podatke za 2001. godinu po novoj osnovici treba dostaviti kao cjelinu umjesto kao mjeseènu osnovicu. Radna grupa koja se bavi pravnim pitanjima je dala široki izvještaj o vaænim i kompleksnim temama koje je ova grupa razmatrala ukljuèujuæi i inicijativu da se sva regulativa koja se tiæe platnog sistema stavi u jedinstveni zakon. Na sastanku je raspravljano i o uspostavi jedinstvenog registra bankovnih raèuna. Platno vijeæe BiH je podræalo potrebu za takvim registrom. Platno vijeæe je dobilo obavijest da su entiteti veæ poèeli sa uspostavom registra klijenata banaka koje su registrirane u njihovim agencijama za bankarstvo. Platno vijeæe BiH nije imalo primjedbe na uspostavu entitetskih registara, ali je bilo sloæno u zakljuèku da, ukoliko se æeli da entitetski registri imaju neki smisao, onda moraju dijeliti informacije izmeðu sebe. Na sastanku je izraæeno nezadovoljstvo malim pomakom koji je uèinjen u pojednostavljenju poreskog sistema od posljednjeg sastanka Platnog vijeæa i ponovno naglasilo vaænost pojednostavljenja samog sistema plaæanja poreza, sa posebnim akcentom na smanjenje broja poreskih obveznika koji moraju sedmièno uplaæivati poreska dugovanja, kao što su porez na promet, i to u cilju smanjenja troškova prikupljanja poreskih dugovanja od malih i srednjih preduzeæa. Centralna banka BiH se ponudila da pripremi publikaciju koja æe sadræavati sve zakone, regulative i odluke koje su se odnosile na platni sistem. CBBiH je takoðe ponudila da distribuira kopije svim zainteresiranim stranama, te da dopunjava materijal kada se usvoje novi zakoni i drugi regulatorni akti. Èlanovi Platnog vijeæa BiH

VIJESTI IZ GJ I FILIJALA

GJ Mostar

6. oktobra/listopada 2001. održan je seminar za djelatnike Službe trezora o temi "Prepoznavanje falsifikata novčanica KM i DEM". Seminar je održan pod rukovodstvom ovlaštenog grafologa profesora Esada Bilića.

19. oktobra/listopada održan je sastanak s komercijalnim bankama s područja GJ Mostar u vezi jedinstvenog izvješća o obimu unutarnjeg platnog prometa. Viceguverner Dragan Kovačević i član Upravnog vijeća Jure Pelivan su 23. oktobra/listopada održali sastanak sa djelatnicima GJ Mostar i upoznali ih s radom i odlukama Upravnog vijeća. Nakon donošenja Odluke o dopuni Odluke o utvrđivanju tarife Centralne banke BiH, kojom je privremeno ukinuta tarifa od 0,1 odsto za prodaju KM komercijalnim bankama, zamjeren je pojačan priliv DEM.

GBRS Banja Luka

17. oktobra/listopada u prostorijama GBRS Banja Luka održan je sastanak sa rukovodiocima platnog prometa komercijalnih banaka. Na sastanku je dogovorena pomoćna forma izvješća o platnim transakcijama, a raspravljalo se i o problemima u zakonskoj regulativi platnog prometa. Početak rada trezora Filijale CBBiH u Brèkom još uvijek nije značajno smanjio broj i vrijednost pologa efektivne u trezoru GJ Banja Luka.

GJ Sarajevo

U oktobru/listopadu (što je karakteristično i za druge jedinice) zabilježen je dalji porast prodaje KM komercijalnim bankama i to uglavnom za DEM gotovinu.

22.10. održan je sastanak s bankama radi pripreme "Uputstva za popunu izvješća o transakcijama platnog prometa". Sastanku su prisustvovali i djelatnici Odjeljenja za platne sisteme.

Filijala Brèko

16. oktobra/listopada održan je sastanak sa predstavnicima Privredne banke a.d. Brèko na kojem se diskutiralo o unutarnjem platnom prometu. Od početka rada trezora 20. oktobra/listopada do 25. oktobra/listopada na zahtjev banaka prodato je više od 26,4 miliona KM, a kupljeno 17,7 miliona. Najveći iznos KM kupile su Nova banka Bijeljina, Tuzlanska banka Tuzla, Privredna banka ad Brèko, Filijala Raiffeisen banke Brèko i Semberska banka Bijeljina.

Aktivnosti na osposobljavanju trezorskog prostora se nastavljaju.

Filijala Pale

23. oktobra/listopada 2001. godine održan je sastanak sa komercijalnim bankama sa područja Filijale Pale. Na sastanku su razmatrane nejasnoće u predloženom materijalu o "Izvištajima o obimu unutarnjeg platnog

EDUKACIJA

Usavršavanje u platnim sistemima Pripreme za zaštitu od "euro" falsifikata

Koordinator Službe za procjenu monetarne politike u Odjeljenju za analize i procjenu **Nebojša Nastić** prisustvovao je od 10. do 12. oktobra/listopada seminaru o temi "Operativna monetarna politika" u organizaciji De Nederlandsche Bank u Amsterdamu. Koordinator Službe za RTGS i SWIFT **Anja Margetić** i koordinator Službe za žiro kliring **Sead Bijedić** prisustvovali su obuci u Ljubljani od 10. do 12. oktobra/listopada u firmi Halcom i Logica UG. Ekonomista I u Odjeljenju za statistiku i publikacije **Danica Lučić** i ekonomista II u Odjeljenju za statistiku i publikacije **Nevena Aosić** prisustvovali su seminaru u Beču na JVI od 1. do 5. oktobra/listopada 2001. godine o temi "Monetarna i bankarska statistika" u organizaciji Austrijske narodne banke. Član Upravnog vijeća CBBiH **Manojlo Aorić** i referent za publikacije u Odjeljenju za statistiku i publikacije **Željko Ninkov** prisustvovali su godišnjem sastanku Kluba Guvernera, koji je održan od 18. do 22. oktobra/listopada na Rodosu u Grčkoj u organizaciji Narodne banke Grčke. Djelatnik za poravnanje I u Službi za RTGS i SWIFT **Aida Putrić - Bašić** i programer u Službi za informatičku podršku **Mirko Mihailo** prisustvovali su seminaru održanom u Zagrebu od 8. do 12. oktobra/listopada 2001. godine o temi "AIX System administration - code AU 14" u organizaciji IBM Hrvatska d.o.o. Stručnjak za informacionu tehnologiju **Mirsada Džudža** prisustvovala je seminaru u Ljubljani pod nazivom "IBM - NW 02" od 15. do 19. oktobra/listopada 2001. godine, u organizaciji IBM Slovenija d.o.o. Konferenciji bh. računovođa u Neumu, koja je održana

od 25. do 27. oktobra/listopada prisustvovali su direktorica Glavne jedinice Mostar **Anka Musa**, rukovodilac Odjeljenja za platne sisteme CBBiH **Đorđe Racković** i koordinator Službe za finansijsko - knjigovodstvene poslove Odjeljenja za računovodstvo **Meho Kaltak**. Koordinator Odjeljenja trezora CBBiH **Mirsada Efendić** i referent za falsifikate u Odjeljenju trezora (pripravnik) **Moamer Halvadžija** prisustvovali su seminaru održanom u Frankfurtu 8. oktobra/listopada o temi "Seminar o zaštitnim elementima eura" u organizaciji Europske centralne banke. Ekonomista za žiro kliring GBRS Banja Luka **Biljana Savić** i ekonomista za žiro kliring GJ Mostar **Ranko Kordić** sudjelovali su na seminaru "MICROSOFT WINDOWS 2000 PROFESSIONAL AND SERVER" od 15. do 19. oktobra/listopada.

Seminar o procesiranju carinskih deklaracija

24. oktobra/listopada Centralna banka BiH, zajedno sa savjetnikom za statistiku Međunarodnog Monetarnog fonda Peterom Atcherelyem, bila je domaćin seminara o novom sistemu za procesiranje carinskih deklaracija za izvoz i uvoz (ASYCUDA sistem) koji je još uvijek u razvoju. Pedeset zvaničnika iz entitetskih tijela, distrikta Brèko i državnih organizacija, uključujući tu i čelnike vladinih tijela su prisustvovali ovom seminaru. Novi sistemi će biti važan potencijalni izvor podataka za unaprijeđivanje kvalitetnih, detaljnih i pravovremenih informacija za statistiku vanjske trgovine na entiteskom i državnom nivou.

ZAPOŠLJAVANJE

Ukoliko već niste, poenite koristiti godišnji!

Kadrovska služba CBBiH upozorava djelatnike, koji do sada nisu koristili godišnji odmor za 2001. godinu, da to učine, odnosno da najkasnije do 31. decembra/prosinca 2001. godine poenu koristiti godišnji odmor za tekuću godinu, jer u protivnom mogu doći u situaciju da izgube pravo na godišnji odmor za 2001. godinu. U oktobru/listopadu nije bilo zapošl-

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 30. septembra 2001.
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtijeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 30. septembra su:

Na dan 30. septembra Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazilazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM), za 68.617.864 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koje se drže kod ino-banaka. Kako se to zahtijeva članom 35. Zakona, bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u DEM i ostale valute. Banka je zadovoljila obaveze iz Člana 34. Zakona, tako što ukupni iznos devizne aktive u ostalim valutama ne prevazilazi ekvivalent od 50 procenata ukupnog iznosa nesmanjenog kapitala i rezervi Banke. Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (886.159.717 KM) i rezervne depozite rezidentnih banaka (232.757.120 KM).

Pozicija odnosa Vlade i MMF-a odražavaju nastala potraživanja i obaveze Vlade Bosne i Hercegovine po finansijskom aranžmanu sa MMF-om.

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital i rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta 1997.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CBBiH, oni nisu uključeni u gore navedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 411.219.222 KM.

Dalji upiti koji se tiču mjesečnog bilansa stanja se mogu uputiti Odjelu za administraciju i finansije, Odjeljenje za računovodstvo u Sarajevu na (33) 278 119, fax. (33) 278 294. Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 278 123, fax. (33) 278 296.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 30. septembra 2001.
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	DEM	Ostale valute
1	Devizna aktiva	1.235.415.475	1.229.902.025	5.513.450
1.1	Gotovina	63.113.482	61.220.508	1.892.974
1.2	Investicije	1.172.301.993	1.168.681.517	3.620.476
2	Pozicija Vlade u MMF	805.156.822		
3	Ostala aktiva	54.642.810		
	UKUPNA AKTIVA (1+2+3)	2.095.215.107		
PASIVA		Ukupan iznos		
4	Monetarna pasiva	1.166.543.226		
4.1	Valuta u opticaju	886.159.717		
4.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	232.757.120		
4.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	47.626.389		
5	Obaveze prema nerezidentima	254.385		
6	Obaveze Vlade prema MMF-u	805.156.822		
7	Ostala pasiva	12.270.497		
8	Kapital i rezerve	110.990.177		
	UKUPNA PASIVA (4+5+6+7+8)	2.095.215.107		
Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 4 - 5)		68.617.864		
Pozicija Vlade u MMF-u - Devizne rezerve - Držanje SDR		32.838.263		
Obaveze Vlade prema MMF-u-MMF računi 1 i 2		1.214.695		
Neto devizne rezerve Vlade u MMF-u		31.623.568		

P.W. Nicholl,
Guverner
Sarajevo 22.10.2001.

Jasmina Halilbegovic
Glavni kontrolor